

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 237. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358688784/facsimile.pdf> (tilgået 24. juni 2021)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

de mange Vidnesbyrd om et fromt Sindelag, der træder frem i hans Breve, var han imidlertid i sine Digtninge Hedning. Han holdt ikke af Præster og satte sig stadigt mod sine Kæres Ønske, at han skulde blive Gejstlig. I hans *Empedokles* findes denne betegnende Replik af Helten til Præsten Hermokrates:

Du weisst es ja, ich hab es dir bedeutet,
 Ich kenne dich und deine schlimme Zuft.
 Und lange war's ein Räthsel mir, wie euch
 In ihrem Bunde duldet die Natur.
 Ach, als ich noch ein Knabe war, da mied
 Euch Allverderber schon mein frommes Herz.
 Das unbestechbar, innig liebend hing
 An Sonn' und Aether und den Boten allen
 Der grossen ferngehändeten Natur;
 Denn wohl hab ich's gefühlt in meiner Furcht,
 Dass ihr des Herzens freie Götterliebe
 Bereden möchtet zu gemeinem Dienst,
 Und dass ich's treiben sollte so, wie ihr.
 Hinweg! ich kann vor mir den Mann nicht sehn,
 Der Göttliches wie ein Gewerbe treibt,
 Sein Angesicht ist falsch und kalt und todt,
 Wie seine Götter sind.

Af den Fromladerhed, med hvilken de andre Romantikere ender, der begyndte ganske anderledes fritænkensk end Hölderlin, findes der hos ham intet Spor. Dog er hans Sværmeri for det gamle Grækenland ikke hedensk som Goethe's og Schiller's. Der gaar igennem det en Inderlighed, som er beslægtet med kristelig Andagt; hans poetiske Bønner til Solen, til Jorden, til «Fader Æter» er en Troendes Bønner, og naar han, som i *Empedokles* behandler et rent hedensk Æmne, gaar det ham som senere Kleist, da denne skriver sin *Amphilryon*: den kristelige Legende skinner igennem Behandlingsmaaden. Empedokles staar overfor sin Tids Parisære som Jesus overfor sit Lands. Empedokles er som Jesus den store Profet, og den Tilbedelse, hvorfor han er Genstand, saavel som hans frivillige Offerdød, vækker Stemninger, der har en fjern Lighed med de kristeligt religiøse.

I fine, lette Omrids, ligesom udkastede af en ren Aand, forekommer hos Hölderlin Sindbilleder og Stemninger, der i den romantiske Skole bliver udviklede, overdrevne, karikerede eller simpelthen tilbagekaldte.